

1. Obecné zásady

Buď laskav k ostýchavým a soucitný s těmi, kdož jsou směšni anebo jakýmkolivěk způsobem ubozí
Buď shovívavým ke všem názorům a míněním, zejména pokud neznáš jejich důvodu
Co nechceš, aby ti jiní činili, nečiň ty jim
Dobrymi skutky svými se nechlub a nevyčítej jich
K nepříteli se chovej tak, jakoby je měl stát tvým přítelem
Měj vždy na paměti, s kým mluvíš
Neohlížej se nejdříve po tom jaký kabát a jakou kravatu, nýbrž po tom, abys bližnímu se zavděčil
Nepodceňuj a nepřeceňuj
O sobě mluv toliko, jsi-li k tomu nucen a i tenkrát nemluv mnoho
Prokázal-liš někomu službu, pomeň toho mlčením
Vědomě nikomu neubližuj ani chováním, ani řečí
Vůči nikomu nebuď nespravedliv
Vyhybej se všemu, co by mohlo být nepřijemné tvému okolí anebo co by mohlo vyvolati nemilý dojem
Zachovej ve všem všudy čistotu a pořádek a to jak těla, tak i duše
Žena přes všecku svoji emancipaci zachovávej vzdy půvab ženskosti

2. Cestování

Do pamětních knih podepisujte se slušně a čistě
Hleď, aby tvá zavazadla byla v naprostém pořádku
Chval, co je chvály hodno, ale mlčky přecházej, co se ti nelíbí
Měšťák nenadnášej se nad venkovany
Na cestu se nestrojíte nápadně
Na delší cestu námořní, opatří se oblekem společenským
Navštěvuje cizí zámek, oboru neb park, požádej o dovození
Nejsou-li ti jídla po chuti, neber si neb nejz, leč nehubuj na ně
Nemysli si, že v cizině nikdo česky nerozumí
Nenabízej se za vůdce, neznáš-li cesty
Neodnášej z čítárny bez dovození knih ani novin
Nesedej na pohovku, kterou jiný najal
Neurážej národních citů obyvatel
Nevypravuj o svých cestovních dobrodružstvích
Nikde nepohazuj papírky, zbytků jídel, netrhej květů a vůbec se chovej slušně
Od ostatní společnosti se neodlučujte
Podrob se mravům každé země a neshledávej je divnými ani směšnými
Rozkazů celních úředníků uposlechni bez zdráhání
Svých národních zvláštností netřeba se vzdáti, nevzbuzují-li nepřijemné pozornosti
V hotelu chovej se tiše
Vstupuje do jídelny hotelové nepozdravuješ, ale odpovíš na pokynutím na pozdrav sklepníkův
Vyzván ke kritice, kritizuj šetrně
Za cizí dámu výlohy vycházky platiti nesluší, leč výdaje drobné jako mostné či převozně

3. Čistota těla

Barviti si vlasy a vousy je směšno tím spíše, když nikdy nedovedeš jich barviti tak, aby toho nikdo nepoznal
Čistěte si nehty třeba několikrát denně, ale vždy v soukromí, čistota je nezbytná, ale nepatří na veřejnost
Dbej úzkostlivě čistoty těla i čistoty a pořádku svého zevnějšku
Dlouhé vlasy i vousy dlužno pečlivě česati a upravovati
Je vkusnější nositi vlasy i vousy krátké
Kdo chodíš oholen, hol se denně, ráno při mytí
Nečisté ruce a neupravený zevnějšek omluvíme jenom při některé ruční práci

Není třeba strojiti se po nejnovější módě, zvláště to nesluší osobám starším
Nenos špinavého prádla, zejména ne límců a manžet
Netřeba se napouštěti voňavkami, stačí, voníte-li čistotou
Netřeba, ba není ani slušno se fintit, ale dbej i nejmenších podrobností toalety, až do posledního knoflíku
Neužívej ani příliš pomád a olejů na vlasy, čistotě tím nepřidáš
Pleť opálená sluší jen tehdy, je-li sežehnuta souměrně
Při mytí nezapomínejte na uši a krk
Stejně směšné je líčení dam jinde než na jevišti
Vylachujte ústa po každém jídle

4. Chování

Dbej pěkně rovné chůze a nechod' váhavě, vlekla a líně, nýbrž zpřímá, pevně, nikoli dřevěně
Doutník v místnosti vezdy odložiti
Dveřmi netřiskej
Hlučný smích není vhodný ani při srdečnosti
Je nehezské, když smějící se dámy, zakrývají sobě tvář či klopi hlavu
Mluv zřetelně a hlasitě, ale křičeti není slušno
Nebeť nikomu nic z ruky
Nechrchlej a neplivej ze zvyku, jen nemocný člověk tak může činiti, přičemž užívá kapesníku
Neměj úst otevřených a dýchej nosem, nikoli ústy
Nenahlížej čtoucímu či pišícímu přes rameno
Nepijte vína neb alkoholu hned ráno, jen po jídle
Nepíšej a nezpívej na veřejných místech
Neplivej nikdy nikde na podlahu, ani ne na místech veřejných, aniž na dlažbu uliční
Nepobručuj a neprozpěvuj si ve společnosti jiných, rovněž nesluší se podupávati či poklepávati po stole nebo po okně
Neprohlížej nic na cizím stole, nejméně na psacím
Nesluší se srkati a sáti mezi zuby nebo mlaskati jazykem
Neutírejte pokud možno nosu v přítomnosti jiných
Nezavírejte dveří otevřených a neotvírejte dveří zavřených
Nikdy nevcházej do soukromí bez pozvání a beze slušné omluvy, nikdy ne k dámě
Odmítnutí děj taktně
Palců nedávej za ramenní otvory vesty aniž do kapes vesty
Párátka na veřejnosti užívej co nejméně a co nejkratčeji
Po jídle, pití a kouření je dlužno vypláchnouti si ústa a náležitě ošetřiti knír
Ruce nestrkej do kapes kalhot
Rukou neoperujte ve tváři a nikdy se nedotýkejte tváře ani těla jiných
Sám nedovoluj nikomu podobných důvěrností a nedávej si jich líbit od jiných
Šetřte i úsměvem. Způsoby vážné sluší vždycky více.
V posuňcích sluší se mírniti
Ve společnosti nechoveme se řečí nebo skutky k nikomu příliš důvěrně (poklepávání, poplácávání, apod.)
Ve společnosti nesluší se zívati a kýchat, ještě méně říhati a škytati. Všim způsobem ztlum účinky kapesníkem.
Žádným způsobem nestrkejte do nosu prstů

5. Jízda vlakem

Dáma hovoru nezahajuje
Nečiň nic, co by mohlo být nepřijemné spolucestujícím
Nedorozumění mezi spolucestujícími necháme rozhodnout zřízence
Pouštěti se do hovoru možno, ale buďte opatrní
Sed'te klidně, nechod'te často do chodby
Svého místa v kupé nemusíme nikomu podstupovati, ani dámě. Učiníme-li tak vůči lidem starým a churavým, zavděčíme se jim
Vystupuje z vozu neder se

6. Korespondence

Dopis neopomeňte datovati
Na každý dopis dlužno odpověděti (neodpověď znamená přerušení korespondence)
Na pozvání odpověďte v každém případě. Ve své odpovědi opakujeme údaje pozvání
Na vizitky tiskneme pouhé jméno a titul charakteristický
Neužívej papíru aniž dopisnic s obchodní firmou v korespondenci soukromé
Nezalepujte obálek slinice lepidlo jazykem
Odpovídati na dopisy prosebné nemáme povinnosti
Oslovujeme prostě jen „Vážený pane“ či „Pane ministře“
Píše na papíře úhledném, s iniciálkami nebo monogramem, ale bez okras
Píše zřetelně bez kudrlinek
Podepisujeme se co nejprostěji „Ve vsí úctě“ nebo „S přátelským pozdravem oddaný“
Pohlednic užíváme vůči důvěrným známým anebo na stručné pozdravy
Pozvání zní vezdy na určitou osobu. Proto nepřivádějte s sebou ani manželky či děti, nebyli-li pozvání výslovně

7. Kuřákům

Kdykoli chcete kouřiti, požádej o svolení, vyjma místností již zakouřených
Vstupuje do místností uzavřených, doutník odlož
Nekuř tam, kde toho zakázáno, dovolení nezneužívej
Nekuř v davu, v tramvaji, ve frontách
Setkáš-li se s nekuřákem, buď přestaň kouřiti, nebo požádej za dovolení kouřiti dále
Smekaje, vyndej doutník z úst
Neodhazuj doutníku aniž sirky ještě hořící
Nesetřásejte popel na koberec
Dámám a mladým nesluší se kouřiti vůbec
Kuřákovi nabídneme ze svých zásob, než sami počneme kouřiti
Za přítomnosti dam nekouříme ani v kupé pro kuřáky

8. Manželům

Kdožkoli chcete býti slušnými, milujte nejen svoje bližní, ale i bližního jako sebe sama a bude dobře na světě
Králem domu je muž, ale žena je jeho korunou a zlatým sloupem
Nelíbejte a nelaskajte se veřejně ani se zákonným partnerem
Nesnáze povolání nepřenášej do rodiny
Neurážejte ničím jemnocit dámy
Žaloby a stížnosti na partnera vůči třetí osobě jsou prvním krokem k nevěře
Žena hled' svému muži vyhovět

9. Mládeži

Buďte zdvořilí vůči starším
Dívky nebuďte prostořeké a pánovité
Hlučný smích ani stálé hihikání děvčeti nesluší
Chovejte se skromně, nikoli strnule
Na pochybná oslovení neznámých nereagujte
Nejezte hltavě, i kdyby jste měli hlad
Nekousejte nehtů
Nekuřte a vyhýbejte se alkoholu
Nelžete a nebojte se pravdy
Není hezké, hubuje-li dívka podřizené svých rodičů
Nepodávejte jakožto mladší ruy
Nepomlouvajte ani kamarádů ani starších, nezávid'te
Nesed'te s nohama zkříženými, neklad'te koleno přes koleno
Neškádlete a nedrážděte svých spolužáků. Rvátí se je surově.
Neuklánějte se příliš hluboko
Nevcházejte do pokoje hřmotně
Nezapomínejte zdraviti své bližní
Nic nedělejte polovičatě
Poslouchejte svých rodičů
Pozdrav nebuď nedbalý ani vůči přátelům

Snášejte trest za svůj poklesek bez odmluvy
Škádli-li bratři sestru, třeba toho činiti neměli, ta necht' toho nevsímá
V kostele ale i jinde se neohlízejte kolkolem a za kdekým
Ve společnosti nezabírejte nejlepšího místa, kde jsou starší vás
Ve škole se řiďte podle řádu kázeňského

10. Na veřejnosti

Dáma, které pán uvolnil dámě v tramvaji, děkuje zdvořile, ale nikoli překotně nebo vroucně
Deštníku uzavřeného neb hole nenos vodorovně nebo pod paží a neobtěžuj jím své bližní
Do divadla přicházej včas, netrop hluku a k sousedům chovej se šetrně
Jdeme-li s osobou, které chceme prokázat čest jdeme po její levici.
Jest neslušno plivati na ulici jísti
Na schodech nahoru jde napřed pán před dámou, kdežto po schodech dolů má přednost dáma
Na ulici se vyhýbej vpravo
Nefoukej kouře do tváře jiných
Nepospíchej proto proudu a nedobývej si cesty loktem
Nepozastavuj se nad nikým
Nepozdravuj nikdy v doutníkem v ústech
Nepřekážej ve vstupu do veřejných místností či povozů
Nesluší se kouřiti v davu, ve veřejných povozech a vůbec tam, kde by to bylo na obtíž
Netleskej zuřivě a vytrvale
Neukazuj prstem, ještě méně holí
Nezastávej se těch, kteří přicházejí do konfliktu s veřejnými zřízeními
Nezastavuj známých a nestůj prostřed chodníku
Nikoho si neprohližej, za nikým se neohlížej. Nebuď zvědav.
Novin, kterých nečeš, nemáš právo zadržovati
Osob cizích na ulici městské zdraviti neslušno
Podati nebo přijímati ruku v rukavičce netřeba se ostýchati
Pozdrav vyjadřující úctu děje se mlčky
Pozdravuj pravici, smeknutím pokrývky hlavy
Upustí-li neznámá dáma kapesníček neb jiný předmět, mimojdoucí pán jej ochotně zvedne a podáváje jej mlčky smekne
V kavárně nečti novin až do posledního insertu
V tramvaji neder se na sedadlo, nepískej, nehovoř se známým na druhém konci vozu
Ve třech jde osoba nejváženější uprostřed
Vrazi-li do tebe bez úmyslu někdo jiný, shovívavě mlč
Vrazi-li do někoho, zdvořile se omluv
Znamé dámy na ulicích nezastavuj. Obrat' se sní s jdi po jejím levém boku

11. Přednášky

Přednáška bez promítaných obrázků netrvej déle hodiny, s obrázky půl druhé s několikaminutovou přestávkou
Na přednášky veřejné nechod'te pozdě
Nesluší se hovořiti se sousedem, aniž rušiti přednášejícího neb obecnostvo
Prohlížeti si přednášejícího kukátkem je nevhodné
Za přednášky kouřiti jest bezohledno

12. Řeč

Mluvte správně, bez mluvnických chyb
Mluvte uhlazeně a zřetelně a spíše zvolna nežli rychle, a nikoli příliš hlasitě aniž křiklavě
Snažte se mluvit hlubším, prsním hlasem
Hlas dam necht' není pronikavý a řezavý
Neužívejte výrazů hrubých a sprostých
Slovíčky „Prosím“, „Račte“, „Promiňte“, „Buďte tak laskav“ našetřete, leč nerozhazujte jich
Neodpovídejte pouhým „ano“ či „ne“ (lépe „ano, pane“ či „nikoli, matinko“)

Neužívejte zbytečných slov a výkřiků bezvýznamných
Mírněte svoje nadšení a nedivte se všemu
Nefíkejte nikomu věci nepřijemných
Nevyptávejte se na věci rodinné, neprojevujte všetečnost,
neshánějte klepů
Nehádejte se nikdy ne společnosti, s dámou vůbec
Říkati „slečna Mařenka“ smíš jen, jsi-li důvěrně znám
Neužívejte cizích slov, obzvláště ne, nerozumíte-li jim
Mluvit lze o všem, ale taktně
Neužívejte něžných výrazů, neodpovídá-li tomu váš cit
Posušku dlužno užívatí co nejméně

13. Sport a hry

Dáma samotna nepodniká vyjíždky ani na kole, ani na koni
Chyby učiněné ve hře společenské, pokud možno si nevšímejí
Jízdě na bruslích neuč se na kluzištích veřejných
Na koni jede kavalír po pravici dámy
Nehrej karty o velký peníz, výhru při hře nepočítej
Nenahlížej sousedům do karet
Nenaříkej nad prohrou, neraduj se z výhry
Nikomu nedávej přednost a nikoho nepřehlížej
Pán pomáhá dámě do sedla jen, nemá-li ta svého grooma
Pravidla dlužno zachovávatí co nejpřesněji
Průvodu pána nepředstaveného dáma nepřijme
Při hrách společenských vystříhejte se příliš velké volnosti a
důvěrnosti, zvláště vůči dámám
Při společenské honbě, neodchyluj se od daného směru
Rychlá jízda na kole dámě nesluší
Sportů neprovozuj na veřejnosti, neumíš-li jich
V kočáře, autě i na kole koufítí jest nevhodno

14. Stolování

Bez kabátu nezasedejte k žádnému stolu
Dámu, kterou jsi ke stolu přivedl, zase odvádíš.
Do misky s vodou po jídle podávané, vnoříš toliko prsty a
můžeš prstem přetřítí i rety
Host nemusíš se upejpati, ačkoli pohostinství nesmíš
zneužívatí tak, že by ses přecpal neřku-li přepil
Hostitel anebo hostitelka mohou k jídlu pobídnouti, ale nesmí
nutití, ani do jídla, ani do pití
Hostitelům za oběd či hostinu se neděkuje, toliko odcházejte
od stolu vyjádříš díky za příjemnou zábavu.
Jez a pij opatrně, abys ničeho nepotřísnil
Jidel páchnoucích jez pokud jsi sám a zůstaneš sám i po obědě
Jídla nám nechutná, nemusíme dojídati
Kráječice na talíři neroztahujte loktů. Přimkňte je volně k
tělu, nikoli nuceně a dřevěně
Lžící nenabíráme nic, co možno nabíratí vidličkou, zejména
zeleninu
Lžičku kávovou klademe na misku, nikoli do prázdného šálku
Mládež vůbec nepij vína ba ani piva, leda s vodou smíšeně
Mnoho vína nepij, už lehké podroušení je neslušné
Na vidličku nakládej nožem, nejvýše na sousto velikosti
prostřední
Nápoje vylitého ze šálku na misku si nevšímej
Nápojů nevypíjej do poslední kapky a neobracej sklenici
dnem vzhůru, aniž vysávej obsah. Sklenici slušno naklonití
jen v mírném úhlu
Nedotýkej se koleny či nohou někoho jiného.
Nedotýkej se ničeho zbytečně a nepohrávej si s ničím
Nehoupej se na židli a neopírej se nedbale o její lenoch.
Nehovořte přes souseda nebo za jeho zády
Nechceme-li si z podávaného vzítí, řekneme prostě „Děkuji,
nevezmu si.“ Vůči osobě služebné stačí nenápadný, leč slušný
posuněk
Nejez nic nožem, a vůbec nože do úst nedávej
Nemlaskej slyšitelně
Nemluv, maje plná ústa. Jsi-li při tom osloven, dojez (nikoli
překotně) a pak teprve odpověz
Nenakláníj se příliš nad talíř a nejez plnými ústy aniž rychle
aniž hltavě, nýbrž klidně a lehce

Nepřicházej příliš brzy, abys nestihl příprav k hostině (pět
minut před nebo po)
Nesahej po nožem přes talíř sousedův, požádej bez rozpaků
souseda
Neslušno mazati celý krajíc a pak ukusovati (kráječ chleba a
po kouskách jej maž)
Nesrkej a talíře nenachyluj, abys polévku vyjedl
Neusedni, dokud hostitelé, dámy nebo rodiče neusednou
Neznajíce chuti jídla, běfeme na talíř nemnoho
Nezpožďuj se bezdůvodně ani ke stolu rodinnému, ani k
hostině, k níž jsi byl pozván
Nožem a vidličkou nezacházej neobratně. Obě dlužno uchopití
za držadlo, nikoli blízko střenky a zubů
O lenoch židle se neopírej
Od stolu ani rodinného neodcházej, dokud není po jídle, leč
bys měl k tomu příčinu velmi vážnou
Od stolu vstávati za jídla se nesluší
Odporní jsou to, kdož zdraví jsouce snídají v posteli.
Párátka uživej co nejméně a co nejdiskrétněji
Po jídle vidlička i nůž zůstane na talíři, držadly k sobě,
hluboko do talíře
Po polévce se lžice položí na talíř hřbetem
Podáváno-li jídlo po druhé, vidlička a nůž se poodloží (nikoli
odloží na ubrus)
Pokrmů nekritisuj, leč chvalte
Polévku jez lžící šikmo k ústům, nikoli kolmo
Polévky podruhé nežádej
Při tabuli chléb se k jídlům láme
Příbor vypadnuší na podlahu nesmí vrátití se na stůl
Přípitky pronášeš toliko stručně, abys od jídla nezdržoval
Rozliješ či rozbiješ li něčeho, nerdi se. Omluvití se slušno až
po jídle
Sám-li si z polévkové mísy nabíráš, nevybírej, jsou-li v
polévce masité nebo jiné kousky
Soust nestravitelných neplivej na talíř, nýbrž klidně je z úst
polož na vidličku ke rtům přiloženou, a odtud teprve na talíř,
nikdy ne na ubrus. Jen stopky ovocné možno odkládatí rukou.
Svého nože nesluší se strkatí ani do soli, ani do másla, aniž
vůbec do jiného talíře či mísy
Talíře nevytírejte a neoblizujte ani lžice ani nože nebo
vidličky
U stolu restauračního můžeš sedět sám čísti pouze noviny a to
za přestávky
U stolu za jídla čísti nesluší, leč jsi-li sám
Ubrouskem otř prsty a ústa a poté jej nesežmolený polož
prostě podle talíře
Ubrouskem sluší sobě utíratí toliko ústa
Usedneš-li vedle osoby dosud ti neznámé, představ se (nikoli
v hotelu)
Usedni v přiměřené vzdálenosti a poté si rozestří ubrousek po
kolenou (nezastrkuj ho ani za límec ani za vestu)
Vejece na měkko jez ze skořápky
Za hovoru se sousedem jedním, neobracej se zády k druhému
Za jídla nesluší se mluvití o věcech, které by mohly pokazití
jiným chut'
Žmolití z chleba kuličky a pak jimi házetí jest velmi neslušno

15. Oblékání

Ani doma se nestroj nedbale
Boty mějte zrána vyciděny, nežli vyjdete z domu
Boty žluté jen k obleku sakovému
Dívky necht' nosí šperků co nejméně, jejich skvostem je svěží
mládí
Do kravaty patří jen nenápadná zlatá či briliantová jehlice
Do náprsenky hodí se zlaté nebo briliantové knoflíky, nikoli
však veliké
Frak se nikdy nenosí ve dne, nýbrž výhradně večer
K fraku se řetízek hodinový nenosí
K promoci běfe doktorand frak, když jsou ve fraku i
promlouvající profesori. Nebude však zle, přijde-li v žaketu
neb i v redingotu

Ke slavnostním příležitostem denním hodí se vždycky žaket nebo slavnostnější redingote, k němuž vždy kalhoty tmavé, proužkované a rukavice hnědé
Klobouk k žaketu je nevhodnější černý, kulatý nebo cylindr. K redingotu cylindr.
Klobouk nenasazují ani hluboko do očí ani dozadu do týla
Nenoste ani dámy šaty barev nápadných a křiklavých nebo nápadných vzorů
Nenoste nápadných řetízků hodinových, ani prstenů a jiných šperků
Nesluší se nechávat klobouk na hlavě v místnosti uzavřené, tedy ani ne v krámě, v kavárně, nebo restauraci
Pánské skvosty čím méně nápadny, tím lépe; náramky působí zženštile
Pokrývka hlavy u dam musí být tak sestrojena, aby rysy tváře byly v částečném stínu
Skvosty nenosí se dopoledne, velké množství snese toliko toaleta večerní
Smoking jen do společnosti pánských, také letních večerních, nikoli na ulici
Světlé šaty u pána hodí se jen v horkém létě a spíše na venkově nežli ve městě
Šaty celé černé hodí se jen ku příležitostí slavnostnějším
Úbor plesový je pro pána frak a bílá kravata, pro dámu dekoletáže
V létě mohou i starší dámy nosit šaty bílé
Velké množství šperků u dam prozrazuje povýšence a nevkus
Z košil je vždy bílá nejkusnější
Župan a trepky nos jenom v ložnici, kamž hosta a cizince nikdy nevodí

16. Tanec

Hádky tanečnicků jsou vyloučeny
Je-li děvče tancem unaveno, pěkně se omluv, byvši znova vyzváno
Jest povinnost tančít na plese veřejném s dámmi známými
K bufetu při zábavách veřejných nechodte páni se slečnami bez gardedam
Na tanec vyžádaný a zadaný nezapomínejte
Nejbližší tanec jest vyhrazen tomu, kdo naposledy oň žádal
Netančete výhradně s jednou dámmou
Páni dejte se představit gardedámám, nežli tančíte s jejich svěřenkami
Předtančení odstraňte všude a bez výjimky
Při plesu jest dlužno uvést každou pozvanou dámmu
Slušná dámmka, nenavštíví veřejné zábavy nikdy sama
Starým nesluší se tančít mezi mladými
Zvou-li na ples veřejné páni osobně a ve dne, přicházejí v žaketu či redingotu

17. Telefonování

Neláteř na telefonistky
Telefonické pozvání možno připustiti jen, když věc kvapí
Telefonicky možno gratulovati, kondolovati nikoli
Telefonicky nedávejte výrazu své nevoli
Veřejného telefonu neuzívejte dlouho

18. V saloně

Dámmá podává ruku první, stejně osoba starší a výše postavená
Do salonu nevstupuj ani na krátko ve svrchníku nebo v přezůvkách. Vždycky dlužno odložit.
Hostitel nenuť hosta, aby si odložil klobouk a hůl, vzal-li si obě s sebou
Hostitelka nepobízej více než jednou po prvním odřeknutí, které je možno vykládati jako skromnost
Jinému nevyčítej, že lže, i kdyby tak činil
Jsi-li požádán, aby jsi byl účasten hry, nedávej se nutit.
Kdykoli do pokoje vstoupí dámmá, dlužno povstati, sedíš-li
Mluv přímo, jasně a dojdí k pointě co nejdříve
Mluv spíše o jiných než o sobě a o tom, co poutá jiné, nikoli co baví jen tebe

Nečti, neprozrazuj neklidu, neďivej se na hodinky
Nedělej ze sebe chudšího či bohatšího
Nechovejte se nedbale jako doma. Sed'te klidně, volně a na židli se nehoupejte
Nejdříve usednou dámmy a osoby starší
Nekaz nikterak souladu společnosti
Neklad' nohy na cizí židli
Nemluv o věcech soukromých neb o tom, čemu rozumí jen tvůj společník
Nemluv příliš hlasitě a nechtěj hovor strhnouti na sebe
Nemluv stále o těžce věci
Nemluv široce o vlastních schopnostech, nechval se
Neodmlouvej a nehádej se. Rozhodný a bezohledný odpor jest porušením základů dobré společnosti
Nepodávej ruky kde komu přítomného, toliko stačí se ukloniti
Neprohlížej nápadně ničeno, ovšemže ani přítomných osob
Nerozebírej skandálů a zlomyslných historek. Nesluší se mluvitiv dvojsmyslně
Nespěchej příliš se posadit, zůstaň stát a rozprávěj stoji
Nešeptej ve společnosti s někým
Nezvet osob více, než se jich pohodlně vejde ke stolu nebo do bytu
Nikommu neskákej bez omluvy do řeči
Představuj pána dámmě, mladšího staršímu
Přemíra vtípů i sebe lepších je nesnesitelná
Při hře nedávej na jevo rozmrzelosti ani přílišného štěstí
Rozdáváš-li karty nesli si na to prstů a kartami o stůl netřískvej
Unavuje-li tě společnost, nenápadně odejdi. Ne-li jest ti poctiti svou pozorností
Ve vypravování nepřeháněj
Vcházejte nebo vycházejte dej přednost dámmě a osobě starší i výše postavené. Dámmě dveře přidrž, aby mohla volně projiti

19. V obchodě

Nedotýkej se zboží, nevyžaduje-li to výběr
Nehaň zboží, jež se ti nelíbí
Neobratnému zřízení nevyčítej neobratnosti
Nevolej na personál z dálky
Nezdržujte výběrem zboží
Odcházejte z krámmu pozdrav bez velkých poklon
Smlouvati dlouho a úporně není slušno. Ceny musí býti stanoveny tak, aby nebylo nutno smlouvati
Vcházejte do krámmu pozdrav

20. Vztahy k dětem

Napomínejte a trestejte děti jen v domácím soukromí
Nedávejte pítí dětem alkoholických nápojů
Nehubujte děti a vůbec podřízených před cizími a i před jinými
Nechvalte děti v jejich přítomnosti pro veškeré jejich byt' i vtípné výroky
Neposazujte děti ke stolu, jsou-li hosté a neobraccete na ně pozornost
Nevod'te děti do společností, do přednášek, divadel pro velké, nejméně do hostinců
Zdvořilost nepřestává býti závaznou v rodině, právě tam dlužno položit základ společenské výchově

21. Vztahy k ostatním

Do vypůjčených knih nic nevpisujte, nezahýbejte jejich listů
Jako se nesluší vynášeti vlastní činy, nesluší se podceňovati činy druhých
Jest surovostí posmívati se tělesným chybám
Každou vypůjčenou věc, i knihu, vrať včas a v náležitém pořádku
Nehádejte se pro každou hloupost
Neobtěžujte nikoho svými nesnámmi domácými a vůbec stížnostmi jakéhokoli druhu
Nepomlouvej konkurenta svého
Neposmívejte se nikomu a nedělejte vtípů na cizí účet

Neprovozujte hudby, kterou sousedé jsou obtěžováni
Nerozšiřujte klepů a skandálů zlomyslných
Neškádlíte ani žertem nikoho, nejméně zvířat
Nevcházej ve styky důvěrné se služebnictvem sousedů aniž s
domovníkem
Nežádej příliš mnoho od lidí a od života vůbec
Nikoho z ničeho bez pádných důkazů neobviňuj
Pokud možno, mluvte s cizincem jeho jazykem
Pozvete-li někoho do restaurace, je na vás platit jeho řád
Se sousedy se nehádej
Sousedovi prokazuj ochotu, ale ničeho od něj nežádej
Vůči cizincům buďme vlídní a ochotní, ale též opatrní

22. Vztahy v zaměstnání

Anonymních udání nedbej
Do veřejnosti nepřenášej poměru služebného
Nebud' nezdvořilým ani podlézavým
Nedávejte rozkazů způsobem pánovitým
Nedejte se zlákatí žádnou přívětivostí představeného k jednání
důvěrnému
Nepomlouvej představeného za jeho zády
Podřízený vykonávej co nejpilněji své povinnosti
Představenému nedávej na jevo své duševní převahy
Představený neváhej požádati o odpuštění, chybil-lis
Představený vcházej do úřadovny pozdrav podřízené
Společenskou návštěvu podřízeného dlužno splatit
Vytýkáje chyby nečíň tak způsobem urážlivým, nikoli na
veřejnosti